

Utlåtande Rotel V (Dnr KS 2024/1347)**Motion om att sälja Hästa gård**

Motion av Therese Lindström och Henrik Virro (båda M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Clara Lindblom**Sammanfattning av ärendet**

Therese Lindström och Henrik Virro (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att Stockholms stad bör avyttra Hästa gård, beläget på Järvafältet i Järva stadsdelsnämndsområde. Bakgrunden är att gården har ett renoveringsbehov samtidigt som Stockholms stad står inför ekonomiska utmaningar och behöver göra prioriteringar mellan investeringsbehov. Enligt motionärerna skulle en avyttring av Hästa gård till privata aktörer säkerställa att gårdens utveckling sker på sunda grunder och utan att riskera stadens finansiella framtid.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att fastighetsnämnden har ett uppdrag att utreda förutsättningarna för utveckling av Hästa gård och anser att nämnden bör ges goda förutsättningar att genomföra uppdraget innan alternativa strategier utformas.

Exploateringsnämnden anser att Hästa gård inte bör säljas eftersom gården passar väl in i den verksamhet som staden vill ge stockholmarna och utgör ett av flera sätt att stärka Järva. Nämnden menar också att även i tider av ekonomiska utmaningar är det viktigt att kunna erbjuda kultur och natur till stockholmarna.

Fastighetsnämnden konstaterar att nämnden har i uppdrag att utreda hur Hästa gård kan utvecklas till en levande, öppen och tillgänglig plats för stockholmarna. Nämnden noterar också att Hästa gård är en förutsättning för rationell och ekonomiskt

försvarbar förvaltning av Igelbäckens kulturresevatet, vilket i sin tur fungerar som en säkerhet i händelse av kris eller krig.

Trafiknämnden anser att Hästa gård är en unik plats i Stockholm och att det är viktigt att allmänhetens tillgång säkerställs. Nämnden noterar också att det är av stor vikt för staden att tillgängligheten till vägarna på Järvafältet förblir intakt, eftersom de binder samman de olika bostadsområdena kring fältet. Dessutom är fältet ett kulturresevat med viktiga rekreationsvärden för staden.

Järva stadsdelsnämnd ser positivt på den inriktning som fastighetsnämnden fattat beslut om för Hästa gård. En lämplig arrendator kan återskapa ett levande småskaligt stadsjordbruk som stämmer med stadens ambitioner och gårdens syfte. Järva stadsdelsnämnd ser även samverkansmöjligheter med verksamheter såsom förskola, fritid, äldreomsorg och funktionsnedsättning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Hästa gård är Stockholms stads enda aktiva jordbruk och en unik resurs för hela staden, med ovärderlig betydelse för både Järva och Stockholm i stort. Just därför har den rödgröna majoriteten tydligt prioriterat att utveckla, rusta och tillgängliggöra gården med målet att på sikt skapa en öppen mötesplats med kultur, natur och kunskapsuppdrag för barn, unga och alla stockholmare.

I april i år tecknade staden ett avtal med en arrendator som, tillsammans med staden, kommer att sköta och utveckla Hästa gård. Bland fornlämningar och vackra stigar finns nu både alpackor och kor av den ovanliga rasen skotsk högländsboskap, med fler djur på ingång. Byggnaderna ska fortsatt rustas upp och exempelvis kunna erbjuda kafé och gårdsförsäljning med lokalproducerade varor.

Att Moderaterna nu föreslår att sälja ut allt detta är talande. Vi har vant oss vid att höra borgarnas privatiseringsmantran där inte ens det gemensamma, unika och långsiktigt värdefulla får vara ifred. Stadens nämnder är dock samstämmiga: en försäljning av Hästa gård riskerar att kraftigt begränsa stadens möjlighet att påverka gårdens utveckling och verksamheter, inklusive möjligheten att trygga allmänhetens tillgång, bevara kulturresevatets natur- och rekreationsvärden och att upprätthålla stadens beredskap och potentiella lokala matförsörjning.

Moderaternas motion är symptomatisk för deras syn på stadens tillgångar: allting ska lämnas till den fria marknaden, oavsett konsekvenser för stockholmarnas kultur, trygghet och framtid. Vår politik handlar om att göra Stockholm jämlikt, hållbart och trivsamt för alla. Att sälja ut platser med så stort kulturhistoriskt och socialt värde är att svika denna uppgift.

Bilaga

Motion om att sälja Hästa gård, dnr KS 2024/1347-2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anför följande:

Hästa gård är beläget på Järvafältet och är idag det enda kvarvarande jordbruket i Stockholm. Fram till 2018 var gården utarrenderad för att sedan återgå i stadens förvaltning. Vänsterstyret har beslutat att renovera Hästa gård och hitta en ny arrendator. Det kräver omfattande renoveringar och stora ekonomiska åtaganden. Moderaterna anser att det inte är hållbart ur ett stadsekonomiskt perspektiv och att det innebär en stor kostnad för skattebetalarna.

Vi anser vidare att en försäljning av Hästa gård är det bästa alternativet för att säkerställa en hållbar utveckling av området. Stockholms stad står inför betydande ekonomiska utmaningar och det är av största vikt att vi gör strategiska prioriteringar när det gäller våra fastigheter och planerade investeringar. Genom att sälja Hästa gård till en privat aktör kan möjligheter skapas för en långsiktig och ekonomiskt sund utveckling av gården.

Då kan vi frigöra resurser till andra prioriterade projekt inom staden som bättre möter stockholmarnas behov och samtidigt minska stadens ekonomiska utmaningar. Med andra investerare än skattebetalarna finns det potential att driva gården framåt på ett sätt som staden inte kan garantera under nuvarande förutsättningar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 22 oktober 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Therese Lindström och Henrik Virro (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige där de menar att Hästa gård kräver omfattande renoveringar och stora ekonomiska åtaganden. De anser att detta inte är hållbart ur ett ekonomiskt perspektiv och att det innebär en stor kostnad för skattebetalarna. Skribenterna ser en försäljning av Hästa gård som det mest ansvarsfulla och strategiskt riktiga valet för stadens ekonomi. De menar att staden genom att involvera privata aktörer säkerställer att utvecklingen sker på sunda grunder och utan att riskera stadens finansiella framtid.

Med anledning av detta föreslår de att kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt fastighetsnämnden att initiera en försäljning av Hästa Gård.

Hästa gård på Järva fältet är Stockholms stads enda kvarvarande gård med jordbruksmark. Gården består av nio byggnader och stora marker om totalt cirka 250 hektar, varav cirka 150 hektar är brukbar odlings- och betesmark. Marken utgörs till sin helhet av Igelbäckens kulturresevat.

Den 1 september 2024 tog fastighetsnämnden över förvaltningen av Hästa gård och del av Igelbäckens kulturresevat från trafiknämnden. Fastighetsnämnden har sedan våren 2024 i uppdrag att utreda förutsättningarna för utveckling av Hästa gård (utredningsbeslut den 23 april 2024, dnr FSK 2024/284). Utredningen avser hur en utveckling av gården samt en kommande upprustning av huvudbyggnaden och andra byggnader ska kunna ske.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget 2025 anges att Hästa gård ska utvecklas till att bli en öppen och levande stadsbondgård som lockar till besök och aktiviteter för alla åldrar.

Stadsledningskontoret konstaterar att fastighetsnämnden har ett uppdrag om att utreda förutsättningarna för utveckling av Hästa gård (FSK 2024/284). Fastighetsnämnden berör i sitt svar på motionen att gården har en koppling både till förvaltningen av Igelbäckens kulturresevat samt till stadens potentiella matförsörjning och därmed beredskap.

Stadsledningskontoret instämmer i att staden har stora investeringsbehov och behöver prioritera både mellan och inom olika investeringar. Hästa gård har dock en betydande funktion, inte minst för lokalsamhället, och frågan om hur utveckla platsen och verksamheten kan utvecklas på ett hållbart sätt bör utredas noggrant innan

alternativa strategier utarbetas. Mot den bakgrunden menar stadsledningskontoret att frågan om en eventuell försäljning inte är aktuell i dagsläget.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2025 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret anser att Hästa gård inte bör säljas av följande skäl;

- gården passar väl in i den verksamhet som staden vill ge stockholmarna,
- gården är en viktig resurs för att bevara gröna värden i staden i egen regi och
- verksamhet på Hästa gård är ett av flera sätt att stärka Järva.

Exploateringskontoret menar att även i tider av ekonomiska utmaningar är det viktigt att kunna erbjuda kultur och natur till stockholmarna.

Därtill vill exploateringskontoret belysa att om Hästa gård säljs så har staden betydligt mindre möjlighet att styra över vem som äger eller hur verksamheten drivs, till skillnad från om staden arrenderar eller hyr ut byggnader och mark.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2025 följande.

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Henrik Virro m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Igelbäckens kulturresevat utgör en stor del av Järvafältet där staden i arbetet med Fokus Järva strävar efter att utveckla platsen. Resevatet är en viktig del av Järva och betyder mycket för dess invånare. Det ligger i stadens intresse att området sköts aktivt, följsamt och lyhört utifrån medborgarnas önskemål. Detta säkerställs genom att behålla huvudmannaskapet över Hästa gård. Verksamhet på gården har potential att lyfta Järvafältet för de boende i närområdet men även för stockholmare i gemen.

Hästa gård är nära kopplat till förvaltningen av Igelbäckens kulturresevat. Kontoret bedömer att gården är en förutsättning för rationell och ekonomiskt försvarbar förvaltning av resevatet. Kulturresevatets förvaltning kräver betesdjur och en platsbunden maskinpark. Endast Hästa gård kan leverera dessa förutsättningar.

Kontoret utreder nu i enlighet med beslut hur Hästa gård kan utvecklas till en levande, öppen och tillgänglig plats för olika åldrar och intressen. Fokus ska ligga på hållbarhet och biologisk mångfald samt vara förenligt med Igelbäckens kulturreseervats syfte och föreskrifter. Gården ska vara en tillgång för stadens invånare och besökare.

Igelbäckens kulturreseervat, där Hästa gård ingår, fungerar även som en säkerhet i händelse av kris eller krig. Området har potential att leverera kolhydrater och protein till kommunal verksamhet i norrort. Utan Hästa gård går denna möjlighet förlorad.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2025 följande.

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Hästa gård på Järvafältet är som skribenterna påpekar det enda kvarvarande jordbruket i Stockholm. Kontoret anser att Hästa gård är en unik plats i Stockholm och att det är viktigt att allmänhetens tillgång säkerställs.

Trafiknämnden fick i budget för 2024 i uppdrag att i samråd med exploateringsnämnden påbörja processen med att överföra drifts- och förvaltningsansvar av Hästa gård till fastighetsnämnden. I uppdraget ingick att Hästa gård ska utvecklas till en levande öppen stadsbondgård med djur och café tillgänglig för besökare i alla åldrar.

Kontoret lämnade den 1 september 2024 över driften av Hästa gård och en del av omgivande marker till fastighetskontoret. Ansvar för vägarna på fältet ligger dock kvar på trafikkontoret. Det är av stor vikt för staden att tillgängligheten till vägarna förblir intakt över fältet, eftersom de binder samman de olika bostadsområdena kring fältet. Dessutom är fältet ett kulturreseervat med viktiga rekreationsvärden för staden.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2025 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med motionen att staden behöver inta en ansvarsfull hantering av Hästa gård. Samtidigt ser förvaltningen positivt på den inriktning som fastighetsnämnden fattat beslut om för Hästa gård.

Det är mindre än ett år sedan som fastighetsnämnden fattade beslut om en inriktning för Hästa gård. Inriktningen är att göra Hästa gård mer levande, öppen och tillgänglig, för olika åldrar och intressen. Fokus är tänkt att vara hållbarhet och biologisk mångfald förenligt med Igelbäckens kulturreseervats syfte och föreskrifter. Gården kan då vara en tillgång för stadens invånare och besökare. Järva stadsdelsförvaltning ser även samverkansmöjligheter med verksamheter såsom förskola, fritid, äldreomsorg och funktionsnedsättning. En lämplig arrendator kan återskapa ett levande småskaligt stadsjordbruk som stämmer med stadens ambitioner och gårdens syfte.

Förvaltningen är medveten om att gårdens byggnader samt trädgård har ett stort renoveringsbehov, men menar att fastighetskontoret har en plan för nödvändig upprustning, utveckling och investering i gården.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M)

Att nämnden beslutar att tillstyrka motionen, samt därutöver anföra följande:

Hästa gård är beläget på Järvafältet och är idag det enda kvarvarande jordbruket i Stockholm. Fram till 2018 var gården utarrenderad för att sedan återgå i stadens förvaltning. Vänerstyret har beslutat att renovera Hästa gård och hitta en ny arrendator. Det kräver omfattande renoveringar och stora ekonomiska åtaganden. Moderaterna anser att det inte är hållbart ur ett stadsekonomiskt perspektiv och att det innebär en stor kostnad för skattebetalarna. Vi anser att en försäljning av Hästa gård är det bästa alternativet för att säkerställa en hållbar utveckling av området.

Stockholms stad står inför betydande ekonomiska utmaningar och det är av största vikt att vi gör strategiska prioriteringar när det gäller våra fastigheter och planerade investeringar. Genom att sälja Hästa gård till en privat aktör kan möjligheter skapas för en långsiktig och ekonomiskt sund utveckling av gården. Därmed kan vi också frigöra resurser till andra prioriterade projekt inom staden som bättre möter stockholmarnas behov och samtidigt minska stadens ekonomiska utmaningar. Med andra investerare än skattebetalarna finns det potential att driva gården framåt på ett sätt som staden inte kan garantera under nuvarande förutsättningar.

Fastighetsnämnden

Reservation av Henrik Virro m.fl. (M)

1. Att fastighetsnämnden tillstyrker motionen i sin helhet.
2. Att fastighetsnämnden uppdrar åt fastighetskontoret att återkomma med en skriftlig återrapportering till nämnden senast september 2025 kring hur det nytecknade arrendeavtalet för Hästa gård fungerar, inklusive ekonomiska förutsättningar, investeringar och verksamhetens bidrag till stadens mål.
3. Att återrapporteringen särskilt ska belysa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det tecknade avtalet inte innebär ekonomiska risker för staden samt hur kostnader och ansvar för upprustning av gårdens byggnader hanteras.
4. Att därutöver anföra följande:

Moderaterna har länge förespråkat en försäljning av Hästa gård som en del i att renodla stadens fastighetsbestånd och säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomisk förvaltning. Vi noterar att fastighetskontoret under 2024 har tecknat ett nytt arrendeavtal för gården och att verksamheten nu påbörjats under ny arrendator, känd från Bögs gård i Sollentuna. Arrendatorn har uttryckt ambitioner att bedriva ett aktivt jordbruk och öppna upp gården för allmänheten, vilket är välkommet.

Samtidigt uttrycker vi en fortsatt oro för de ekonomiska risker som gården innebär. Gården har stått utan aktiv verksamhet i flera år, byggnaderna har stort upprustningsbehov och det är ännu oklart, såvitt vi är informerade, hur kostnaderna ska fördelas mellan staden och arrendatorn. Vi vill därför understryka behovet av uppföljning och transparens i hur verksamheten utvecklas, inte minst med avseende på investeringar och ekonomisk påverkan.

Vi anser att det är fortsatt angeläget att säkerställa att Hästa gård inte blir en långsiktig ekonomisk belastning för staden. Därför bör fastighetskontoret få i uppdrag att återkomma till nämnden med en rapport kring hur det nya arrendet utvecklas, inklusive de investeringar som krävs, ansvarsfördelning samt hur verksamheten bidrar till stadens övergripande mål.

Trafiknämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M)

Se reservation anförd av Dennis Wedin m.fl. (M) under exploateringsnämnden.

Järva stadsdelsnämnd

Reservation av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M)

1. Att stadsdelsnämnden tillstyrker motionen.
2. Därutöver anför

När staden står inför ekonomiska utmaningar är det viktigt att göra strategiska prioriteringar när det gäller fastigheter och planerade investeringar. Därför delar vi motionärernas slutsats att det bästa är en försäljning av Hästa gård för en hållbar utveckling av området.